מה טביחה לאלתר אף מכירה לאלתר. וא"ת והא ממש לאלתר קודם ידיעת בעלים אי אפשר להיות דומיא דטביחה דה"ל יאוש שלא מדעת וקיימא לן כאביי דלא הוי יאוש וי"ל דטביחה נמי אין דרך לעכובי לאלתר עד שיבוא לביתו וכתוך כך מסתמא יודעין הבעלים:

גניבה בנפש תוביח. וא"ת גניבה בנפש שאני דלא איתקם לטביחה וי"ל דהכא נמי לא איתקם לטביחה אלא בלא היקישא ילף לה מטביחה ולהכי קאמר ר' יוחנן דאדרבה אית לן למילף מכירה ממכירה: **רבי** יוחנן סבר חיוביה **בין לפני יאוש בין לאחר יאוש.** מימה דלכאורה קי"ל כרבה דיאוש כדי קני וקי"ל כר' יוחנן לגבי ר"ל דחיוביה אף לאחר יאוש ואאמאי חייב אחר יאוש כיון דיאוש קני שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר וי"ל דאפשר דלא קי"ל לא כרבה ולא כר' יוחנן דכמה אמוראי נחלקו בשני אלו הדברים:

הוא דאמר בצנועין. וא"ת והא לצנועים מחללין אף אחר יאוש דהא סתם גניבה הוי יאוש בעלים כדבנן (ר"ש[1]) א"כ קסבר לצנועין דיאוש לא קני וכ"ל מודה דאין יכול להקדיש אחר היאוש דסבר יאוש קונה וכ"ת דהוי יאוש שלא מדעת שאינם יודעים אם נקטו אם לאו הא גבי תמרי דזיקא אמרי' בחלו מציאות (ב"מ ד' כב: ושם[2]) כיון דשכיחי דנתרי תשיב יאוש מדעת וי"ל דהכא לא שכיח כולי האי שיצאו שילקטו תמרים מן הבעלים ולא דמי לתמרי דזיקא ותשיב יאוש שלא מדעת ואפי' למ"ד יאוש שלא מדעת הוי יאוש איכא למימר דלצנועין סברי כר"ש דאמר דסתם גניבה לא הוי יאוש בעלים וא"ת והיכי מדמי הקדש לחילול שכמו שיכול לחלל מה שביד חבירו כן יכול להקדיש והלא אע"פ שאין יכול להקדיש פירות של חבירו יכול לחלל הקדש של חבירו כדמשמע ברים האשה רבה (יבמות ד' פח.) דקאמר אי קדושת דמים משום דבידו לפדותו ואי קדושת הגוף אי בידיה כו' משמע דבקדושת דמים אין חילוק בין בידיה לחבריה וי"ל דלא דמי דהקדש מאחר שהוקדש יצא מרשות בעלים וכמו שהבעלים יכולין לפדותו כמו כן אחר אבל כרם רבעי[3] הבעלים זכאים לאוכלה בירושלים וא"ת אכתי הרי יכול לחלל מעשר שני של חבירו דאמרינן בפרק האיש מקדש (קדושין דף נה: ושם) אין לוקחין בהמה טמאה עבדים וקרקעות ממעות מעשר שני ואם נקח יאכל כנגדן בירושלים ופריך אמאי יחזרו דמיס למקומן ומשני כשברח אלמא מחללין מעות שביד המוכר וי"ל דהתם הוי כמו גזלן דאי לא ברח הוי המקח מוחזר בו והוי כמו גזל ולא נתייאשו הבעלים ולצנועין דהכא אי נמי התם קנסא בעלמא וכן משמע התם מתוך הסוגיא ומיהו בפרק לוקח הגזול (בבא ד' לט. ושם) משמע שיכול אדם לחלל [דמי] פירות שביעית של חבירו שלא מדעתו דתניא אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ יותר ממזון שלש סעודות ואם מסר אומר הרי מעות הללו מחוללין על פירות שיש לי בתוך ביתי וכא ואוכלן בתורת שביעית וי"ל דאפקינהו רבנן מרשות עם הארץ כדי שלא יהא נכשל ואוקמינהו ברשות זה שיכול לחלל דהפקר ב"ד הפקר ומיהו קשה דבפ"ק דבכורות (דף יא. ושם ד"ה הפודה) משמע דהפודה פטר חמור של חבירו פדיונו פדוי ואפילו שלא מדעתו מדבעי ליה פדיונו פדוי לפודה או דלמא פדיונו פדוי לבעלים ואי מדעת בעלים דומה היה דפדיונו פדוי לבעלים ויש לומר דפטר חמור לא דמי לכרם רבעי דכיון דאסור בהנאה הוי כמו הקדש לענין זה שיכול כל אדם לפדותו ולא ממש הוי כהקדש דבהקדש פשיטא לן דפדיונו פדוי לפודה ובפטר חמור מסקינן דפדוי לבעלים ומיהו דבר תימה דהיכי מדמי הקדש כלל לחילול דלמה לא יוכל לחלל נטע רבעי ומעשר שני של חבירו שלא מדעתו כיון דזכות הוא לו דזכין לאדם שלא בפניו דהא דמבעי לן בחין בין המודר (נדרים ד' לו:) התורם משלו על של חבירו צריך דעת בעלים או לאו היינו טעמא דקאמר התם דדלמא ניחא ליה למעבד מצוה בממוניה אבל הכא וכי אין טוב להם למלקטים שיחללו אותם הבעלים ממה שיאכלו בלא חילול [וע' תוס' קדושין טו. ד"ה מתקיף]:

חייב

מדע שסתם גניבה. מיד מתייאשין ואם מכרן בגנב לאחר מיד קנה דאיכא תרתי יאוש ושינוי רשות. וממאי שהרי אמרה תורה בגנב ומכר משלם ד' וה' והא דלמא לא אייאש מרה ולאו מכירה היא: **אלא לאו משום דסתם גניבה יאוש בעלים היא.** אלמא מדיליף ר' אלעזר טעמא מהאי ש"מ כרב ששת ס"ל דאי שמעת לה למרה בהדיא דלא אייאש פטור המוכר מד' וה': **ודלמא.** חייביה רחמנא ואע"ג דלא אייאש. לר"ל פריך דיליף מהכא יאוש לסתם גניבה: **ודלמא דשמעיניה דאייאש.** בהאי משתעי קרא אבל סתם גניבה לא תילף מינה: **גניבה בנפש.** הגונב נפש ומכרו אין כאן יאוש שאין אדם מתייאש על עצמו ורחמנא חייביה אע"ג דלא אהנו מעשיו: **לאחר יאוש מאי.** מי ס"ל יאוש גרידא קני כרב ושלו טובח ומוכר או דלמא יאוש לא קני וכ"ש דלאחר יאוש מחייב דאהנו מעשיו: **גנב והקדיש משלם כפל.** לבעלים: **ואינו משלם ד' וה'.** דהא מי טבח דהקדש טבח ורעהו אמר רחמנא ישלם שיש לרעהו[1] ולא להקדש וכיון דפטריה מכפל תו לא מחייב בטביחה ומכירה דתשלומי ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא שלשה וארבעה וכי מדלית כפל מיניהו הוו ליה שלשה וארבעה: **מה ביסו שלו אף כל שלו** גרסי': **שהקדישו בעלים.** ולעולם לפני יאוש: **הוא דאמר.** ר"ל דמרלה כשהקדישוהו בעלים: **סבר לה לצנועין.** דאמרינן לקמן (ד' פט.) בכרם רבעי הצנועים מניחין כו'. כני אדם חסידים שרוצין לסלק ידי כל אדם מן הבעירה כשיש להן כרם רבעי ומוששין שמא אוכלין ממנו עוברי דרכים בלא פדיון: **מניחין מעות ואומרים כל הנלקט מזה.** כל מה שלקטו כני אדם היום מכאן יהא מחולל. אלמא אע"ג דליתיה ברשותייהו מיפרק ותפיס להו למעות בקדושה: **וכרי חזרה קרן לבעלים.** אי כשהקדישו בעלים כפל אמאי משלם הרי חזרה קרן לידם דהקדשוה כל היכא דליתיה וכפל לא מחייב אלא כשנמלאת ביד גנב שבאו עדים דכתיב[2] אם המצא תמצא בידו: **כשעמד בדין.** שבאו עדים קודם שהקדישוהו בעלים: בקוחות

[1] ניטין נה: (לקמן דף ד:).
[2] (לקמן סט: ב"מ ו. ע"ז סב. חולין קלט. תמורה ט. כט: ערכין כח. ע"ש).
[3] (לקמן סט. ע. קדושין נב. ב"מ ז.). [1] מעשר שני פ"ה מ"ח. [2] (לקמן קו.). [3] (שמות כב). [1] (לקמן קיד.). [2] (ד"ה מאחר).
[3] אע"ג דמתמן נבוה הוא מ"מ הבעלים כו'. העתק מחלופי גרסאות.

תורה אור השלם

ו. ואיש כי יקדש את ביתו קֹדֶשׁ לַיי וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם: ויקרא כז יד

גליון הש"ס

גנב' ודלמא דשמעיניה דאייאש. עי' לקמן דף קיד ע"א תוס' ד"ה רבה אומר:

מוסף רש"י

גנב והקדיש ואחר כך טבח משלם תשלומי כפל. דכתיב מולין הוא, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. דכי טבח ומכר הקדש הוא, ואין תשלומי ארבעה וחמשה טהנין בהקדש, כדילפינן בהאשה (מז:) (גיטין נה:). צא תן לו. מיניהו בית דין ואמרו לא תן לו קרן וכפל (לקמן קו.).

עין משפט נר מצוה

נ א מיי' פכ"ד מהל' כלים הל' ז ופ"ו מהל' גזילה הלכה ג טושו"ע ח"מ סי' שסח סעי"ב:
נא ב מיי' פ"ט מהל' גניבה הל' ט סמג לאוין קנד:
נב ג מיי' שם פ"ח הל' מז סמג עשין עח טוש"ע ח"מ סי' שנ:
נג ד מיי' שם פ"ב הל' ו סמג שם:
נד ה מיי' פ"ו מהל' ערכין הל' כח סמג עשין קלב:
נה ו מיי' שם הלכה כד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שנד סעי' ו ופוש"ע י"ד סי' רנח סעיף ז:
נו ז מיי' פ"ט מהל' מעשר שני הלכה ז וע"ש כב"מ:
נז ח מיי' פ"ב מהל' גניבה הל' טו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com